

บทที่ 3 ระเบียบวิธี การวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ (Correlational Research) เพื่อศึกษาความสามารถในการพยากรณ์ของ ทศนคติต่อการให้บริการปรึกษาและความฉลาดทางอารมณ์ ที่มีต่อพฤติกรรมการให้บริการปรึกษาของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นข้าราชการครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ ปีการศึกษา 2544 จำนวน 2,418 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นข้าราชการครูสายผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดกาฬสินธุ์ในปีการศึกษา 2544 ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 379 คน โดยการคำนวณค่าประมาณการกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตาราง Selection of sample size ของ Hendel โดยแบ่งขนาดโรงเรียนตามเกณฑ์การแบ่งขนาดโรงเรียน ของกรมสามัญศึกษา ได้แก่ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก (กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2544)

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างกระทำโดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Sampling) โดยดำเนินการดังนี้

1. แบ่งโรงเรียนเป็น 4 ขนาด ตามเกณฑ์การแบ่งขนาดของกรมสามัญศึกษา ได้แก่ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ 2 โรงเรียน ขนาดใหญ่ 6 โรงเรียน ขนาดกลาง 25 โรงเรียน และ ขนาดเล็ก 35 โรงเรียน รวม 68 โรงเรียน

2. สุ่มเลือกโรงเรียนในแต่ละขนาด ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ โรงเรียนขนาดใหญ่ พิเศษ 1 โรงเรียน ขนาดใหญ่ 3 โรงเรียน ขนาดกลาง 10 โรงเรียนและขนาดเล็ก 15 โรงเรียน นำแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 500 ชุด โดยส่งทางไปรษณีย์และแจกด้วยตนเองตาม โรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ 125 ชุด ได้กลับคืนมา 92 ชุด คิดเป็น ร้อยละ 73.7 ขนาดใหญ่ 125 ชุด ได้กลับคืนมา 112 ชุด คิดเป็น ร้อยละ 89.6 ขนาดกลาง 125 ชุด ได้กลับคืนมา 118 ชุด คิดเป็นร้อยละ 94.4 และขนาดเล็ก 125 ชุด ได้กลับคืนมา 103 ชุด คิดเป็นร้อยละ 82.4 ดังนั้น จึงได้แบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้น 425 ชุด คิดเป็นร้อยละ 85 ของ จำนวนทั้งหมดที่ส่งไป คัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ที่สุดมาจำนวน 379 ชุด ดังนั้นกลุ่ม ตัวอย่างทั้งหมดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวน 379 คน

ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่ ทักษะคิดต่อการให้บริการปรึกษา ของครู และความฉลาดทางอารมณ์
2. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ พฤติกรรมการให้บริการปรึกษา ของครู

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้ใช้เครื่องมือ 4 ชุด ประกอบด้วยแบบสอบถามจำนวน 1 ชุด และ แบบวัดจำนวน 3 ชุด ได้แก่

1. แบบสอบถามภูมิหลังและลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ขนาดโรงเรียน วิชาที่สอน
2. แบบวัดทัศนคติต่อการให้การปรึกษาของครู เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติและการให้บริการปรึกษา แบบสอบถามประกอบด้วย ข้อความที่แสดงถึงความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับการให้บริการปรึกษาว่าเป็นสิ่งที่ดี - ไม่ดี มีประโยชน์ มาก - น้อย และแนวโน้มมีพฤติกรรมให้บริการปรึกษานักเรียน ประกอบด้วยข้อคำถาม 38 ข้อ ได้แก่ข้อความด้านความเชื่อ 13 ข้อ ด้าน ความรู้สึก 11 ข้อ และแนวโน้มพฤติกรรมการให้บริการ ปรึกษา 14 ข้อ ประกอบด้วยข้อความทางบวก 24 ข้อ และข้อความทางลบ 14 ข้อ เมื่อสร้างเสร็จ ผู้วิจัยได้นำไปให้ผู้คุณทรงวุฒิจำนวน 5 ท่านตรวจสอบและมีการแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

ของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำไปทดลองใช้กับข้าราชการครูที่สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวนทั้งสิ้น 100 คน และได้ทำการตรวจสอบคุณภาพต่างๆ ดังนี้

ค่าอำนาจจำแนก ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ หาค่าอำนาจจำแนกของข้อความเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิคกลุ่มสูงกลุ่มต่ำ 25% (บุญชม ศรีสะอาด, 2532) คำนวณค่าสถิติ t เพื่อใช้ค่า t เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกข้อความที่มีค่าอำนาจจำแนกสูง คือมีค่าตั้งแต่ 2 ขึ้นไป ผู้วิจัยได้คัดเลือกข้อความที่ครอบคลุมลักษณะตามต้องการทั้งหมดรวม 21 ข้อ ประกอบด้วย ข้อความด้านความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมกาให้บริการปรึกษาว่าเป็นสิ่งที่ดีมีประโยชน์ต่อนักเรียนมากน้อยเพียงใด มีจำนวน 8 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 ด้านความรู้สึเกี่ยวกับพฤติกรรมกาให้บริการปรึกษา เช่น ชอบหรือไม่ชอบ มีจำนวน 4 ข้อ ได้แก่ ข้อ 9, 10, 11, 12 และแนวโน้มมีพฤติกรรมในการให้บริการปรึกษาหรือไม่อย่างไร จำนวน 9 ข้อ ได้แก่ ข้อ 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21 โดย จำแนกเป็นข้อความด้านบวก 15 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1, 2, 4, 5, 6, 8, 10, 11, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20 และข้อความด้านลบ จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ ข้อ 3, 7, 9, 12, 16, 21

ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด เมื่อผู้วิจัยนำแบบวัดนี้ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะเหมือนประชากรจำนวน 100 คน และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (α) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .79 และเมื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจริงกับกลุ่มตัวอย่าง 379 คน ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .84 แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 4 ระดับ โดยข้อความทางบวกมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	4	คะแนน
เห็นด้วย	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	คะแนน

ส่วนข้อความทางลบมีเกณฑ์การให้คะแนนตรงข้ามกับวิธีที่กล่าวมา

การแปลผล คะแนนสูง หมายถึง มีทัศนคติที่ดีต่อการให้การปรึกษาสูง
 คะแนนต่ำ หมายถึง มีทัศนคติที่ดีต่อการให้บริการปรึกษาต่ำ

3. แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ นำมาจากแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ในผู้ใหญ่ ของ กระทรวงสาธารณสุข กรมสุขภาพจิต (2544) ทั้งหมดจำนวน 52 ข้อ แบ่งเป็น 1) ด้านดี 18 ข้อ ประกอบด้วย การควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง 6 ข้อ การเห็นใจผู้อื่น 6 ข้อ ความรับผิดชอบ 6 ข้อ 2) ด้านเก่ง 18 ข้อ ประกอบด้วย ความสามารถในการรู้จักและสร้างแรงจูงใจให้ตนเอง ความสามารถในการตัดสินใจและแก้ปัญหา ความสามารถในการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น 3) ด้านสุข 16 ข้อ ประกอบด้วย ความภาคภูมิใจในตนเอง ความพึงพอใจในชีวิต ความสงบทางใจ โดยลักษณะแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1. ข้อความทางบวก 28 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1, 4, 6, 7, 10, 12, 14, 15, 17, 20, 22, 23, 28, 31, 32, 34, 36, 38, 39, 41, 42, 43, 44, 46, 48, 49, 50
2. ข้อความทางลบ 24 ข้อ ได้แก่ ข้อ 2, 3, 5, 8, 9, 11, 13, 16, 18, 19, 21, 24, 26, 27, 29, 30, 33, 35, 37, 40, 45, 47, 51, 52

แบบวัดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนสำหรับทางบวกดังนี้

จริงมาก	4	คะแนน
ค่อนข้างจริง	3	คะแนน
จริงบางครั้ง	2	คะแนน
ไม่จริง	1	คะแนน

ส่วนในข้อความทางลบมีเกณฑ์การให้คะแนนตรงข้ามกับวิธีการดังกล่าวในข้างต้น

การแปลผล คะแนนมาก หมายถึง ความฉลาดทางอารมณ์สูง
 คะแนนน้อย หมายถึง ความฉลาดทางอารมณ์ต่ำ

กรมสุขภาพจิตนำแบบวัดไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.82 และเมื่อผู้วิจัยนำแบบวัดนี้ไปใช้ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 379 คน ในการวิจัยครั้งนี้ พบว่ามีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด (α) เท่ากับ .87

กรมสุขภาพจิตได้แบ่งระดับคะแนนความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมและความฉลาดทางอารมณ์ด้านย่อย ดี เก่ง สุข ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 เกณฑ์คะแนนความฉลาดทางอารมณ์โดยรวม และความฉลาดทางอารมณ์ด้านย่อย ดี เก่ง สุข

องค์ประกอบ	เกณฑ์ปกติ
ความฉลาดทางอารมณ์โดยรวม	138 – 170
1. ด้านดี	48 – 58
1.1 ควบคุมตนเอง	14 – 18
1.2 เห็นใจผู้อื่น	15 – 21
1.3 รับผิดชอบ	17 – 23
2. ด้านเก่ง	45 – 59
2.1 มีแรงจูงใจ	15 – 21
2.2 ตัดสินใจและแก้ปัญหา	14 – 20
2.3 สัมพันธภาพ	15 – 21
3. ด้านสุข	42 – 56
3.1 ภูมิใจตนเอง	9 – 13
3.2 พอใจชีวิต	16 – 22
3.3 สุขสงบทางใจ	15 – 21

การแปลผล

คะแนนที่อยู่ในช่วง เกณฑ์ปกติ หมายถึง มีความฉลาดทางอารมณ์ปานกลาง

ต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ หมายถึง มีความฉลาดทางอารมณ์ต่ำ

สูงกว่าเกณฑ์ปกติ หมายถึง มีความฉลาดทางอารมณ์สูง

4. แบบวัดพฤติกรรมการให้บริการปรึกษาของครู เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ลักษณะแบบวัด เป็นแบบสอบถามความถี่การให้บริการปรึกษาของครู เป็นข้อความทางบวก ประกอบด้วยข้อคำถามการให้บริการปรึกษานักเรียน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านปัญหาส่วนตัว และสังคม รวม 14 ข้อ และข้อความเกี่ยวกับการสร้างสัมพันธภาพในการให้บริการปรึกษา 23 ข้อ ซึ่งเป็นหลักพื้นฐานเบื้องต้นในการให้บริการปรึกษา ได้แก่ ลักษณะของการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี คือ การยอมรับนับถือและการตระหนักถึงคุณค่าผู้อื่น ความเข้าใจ ความเชื่อมั่น จริงใจและไว้วางใจ ผู้อื่น รวมมีข้อคำถามทั้งหมด 37 ข้อ เมื่อสร้างเสร็จแล้วผู้วิจัยได้นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่านตรวจสอบและมีการแก้ไขปรับปรุง แล้วนำไปทดลองใช้กับครูที่สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ต่างๆ ในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 100 คน และได้ทำการตรวจสอบคุณภาพต่างๆ ดังนี้

ค่าอำนาจจำแนก ผู้วิจัยได้วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิคกลุ่มสูงกลุ่มต่ำ 25% (บุญชม ศรีสะอาด, 2532) คำนวณค่าสถิติ t เพื่อใช้ค่า t เป็น เกณฑ์ในการพิจารณาเลือกข้อความที่มีค่าอำนาจจำแนกสูง คือมีค่าตั้งแต่ 2 ขึ้นไป ผู้วิจัยได้ คัดเลือกข้อความที่ครอบคลุมลักษณะตามต้องการทั้งหมดรวม 24 ข้อ ประกอบด้วย ข้อความ พฤติกรรมการให้บริการปรึกษาของครู 3 ด้าน รวม 13 ข้อ ดังนี้ พฤติกรรมการให้บริการปรึกษา ด้านการศึกษา 3 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1, 2, 3 ด้านอาชีพ 5 ข้อ ได้แก่ ข้อ 4, 5, 6, 7, 13 ด้านปัญหา ส่วนตัวและสังคม 5 ข้อ ได้แก่ ข้อ 8, 9, 10, 11, 13 และข้อความพฤติกรรมในการสร้างสัมพันธภาพ ในการให้บริการปรึกษาของครู รวม 11 ข้อ ได้แก่ ข้อ 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24

ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด เมื่อผู้วิจัยนำแบบวัดนี้ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะเหมือนประชากรจำนวน 100 คน และหาความเชื่อมั่นของแบบวัดโดยการหาค่า สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (α) พบว่าได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .92 และเมื่อนำไปเก็บ รวบรวมข้อมูลจริงกับกลุ่มตัวอย่าง 379 คน ในการวิจัยครั้งนี้ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .90

แบบวัดมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 4 ระดับ โดยเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ความถี่ของพฤติกรรม	บ่อยที่สุด	4	คะแนน
	ค่อนข้างบ่อย	3	คะแนน
	นานๆ ครั้ง	2	คะแนน
	ไม่เคยเลย	1	คะแนน

การแปลผล คะแนนมาก หมายถึง มีพฤติกรรมการให้บริการปรึกษาสูง

คะแนนน้อย หมายถึง มีพฤติกรรมการให้บริการปรึกษาดำ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากคณบดี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ไปติดต่อขอความร่วมมือเก็บข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
2. เมื่อได้รับการอนุมัติจากผู้บริหารโรงเรียน ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยไปให้กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองและทางไปรษณีย์ โดยผู้วิจัยกำหนดเวลาขอรับแบบสอบถามคืนประมาณ 1 สัปดาห์
3. นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows โดยใช้วิธีการทางสถิติ ดังนี้

1. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้สถิติสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน เพื่ออธิบายสมมุติฐานข้อที่ 1 และ 2
2. วิเคราะห์ข้อมูลตามสมมุติฐานข้อที่ 3 โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression)
3. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มและวิเคราะห์ความแปรปรวนหาค่าความแตกต่าง เพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 4 โดยใช้สถิติ t - test และ One - way ANOVA ตามลำดับ
4. วิเคราะห์ข้อมูลภูมิหลังและลักษณะส่วนบุคคล ของกลุ่มตัวอย่าง โดยสถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน